

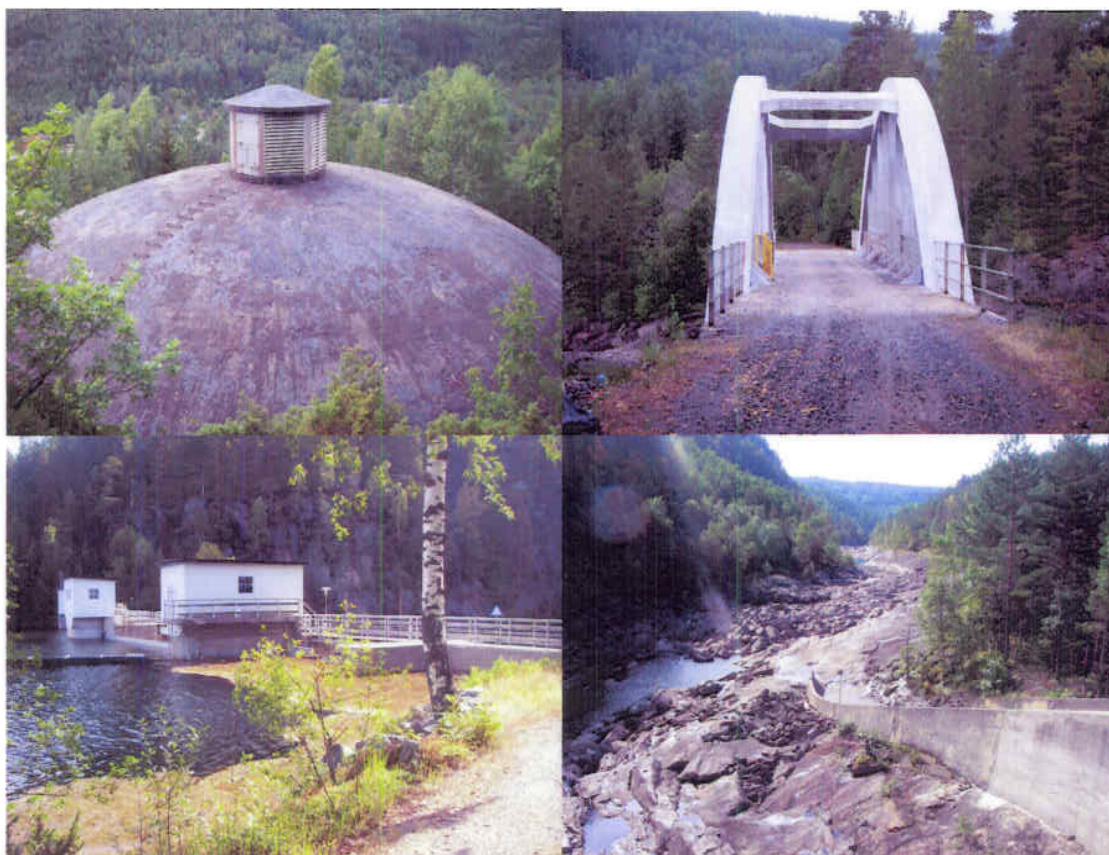
AUST-AGDER
FYLKESKOMMUNE

RAPPORT FRA KULTURHISTORISK REGISTRERING

Iveland Kommune

Iveland Kraftverk

GNR. 12 OG 8 BNR. DIVERSE

RAPPORT FRA KULTURHISTORISK BEFARING/REGISTRERING

Kommune:	Iveland		
Gardsnavn:			
Gardsnummer:	12, 8 og 7		
Bruksnummer:	Diverse		
Kartreferanse			
Tiltakshaver:	Agder energi		
Adresse:	Elvegaten 2		
	Serviceboks603 4809 Arendal		
Navn på sak:	Iveland Kraftverk		
Saksnummer:	05/2540		
Prosjektnummer:			
Registrering utført:	31.07.-08.08.06	Ved:	Ingvild Paulsen
Rapport utført:	30.08.06	Ved:	Ingvild Paulsen
Tidsbruk:	Arbeid i felt: 24 timer, for og etterarbeid: 16 timer.		
Autom. fredete kulturminner i området:			Registreringsnummer
Faglige konklusjoner:	Det ble ikke funnet automatisk fredete kulturminner i planområdet. Det finnes flere nyere tids kulturminner i området knyttet til gruvedrift og skogbruk/fløting. ☒ Planen er ikke i konflikt med automatisk fredete kulturminner.		

BAKGRUNN FOR PLANEN:

Bakgrunn for planen er utvidelse av eksisterende kraftverk. Dette innebærer blant annet bygging av en ny maskinhall og en ny inntakstunnel samt nye veier og tippområder. Registreringen er utført på grunnlag av en uspesifisert skisse av planområdet. Dersom andre områder enn de som er skissert vil bli berørt må det foretas tilleggsregistreringer.

Det er ikke tidligere kjent automatisk fredede kulturminner i selve planområdet. Det er derimot kjent flere kulturminner øst for planområdet på gårdene Skaia gnr.12, Tveit gnr. 7 og Frøyså gnr.6. Dette er i hovedsak gravhauger. I tillegg er det på Frøyså funnet to økser av jern fra vikingtiden (C29225 og C24635).

Registrerte kulturminner i Askeladden på gårdsnummer 6, 7 og 12:

<u>12059</u>	⋮	R	Annen arkeologisk lokalitet	Knapen	Iveland	Uavklart
<u>12066</u>	⋮	R	Gravminne		Iveland	Automatisk fredet
<u>76524</u>	⋮	R	Gravfelt		Iveland	Automatisk fredet
<u>76526</u>	⋮	R	Gravminne		Iveland	Automatisk fredet
<u>76528</u>	⋮	R	Gravfelt		Iveland	Automatisk fredet
<u>79982</u>	⋮	R	Gravfelt		Iveland	Automatisk fredet

Deler av planområdet er tidligere registrert i forbindelse med reguleringsplan i 1984, men det er ikke spesifisert hvilke områder som er undersøkt. Det var derfor nødvendig med en undersøkelse i terrenget for å avklare forholdet til automatisk fredede kulturminner.

OMRÅDET

Planområdet ligger sørvest i Iveland kommune og omfatter områder under gårdene Dalane gnr 8. og Skaia gnr.12. Planområdet ligger ved Otra som danner grensen til Vest-Agder fylkeskommune i vest. Planområdet består av 2 deler. Del 1 (a-c) som ligger vest for Skaia og del 2 (c-g) som omfatter områder på begge sider av Dalanekilen og på begge sider av Dalanekilen (se kart).

I sørkant av Dalanekilen ligger Steli gruve (også kalt Tveit 3). Steli gruve er et 80 x 30 meter stort dagbrudd som i løpet av de siste åra er tilrettelagt for publikum. Gruva var i drift i første halvdel av

1900-tallet og det ble tatt ut feltspat, kvarts og glimmer. I dag er det ulike mineraler som er attraktive og bruddet er spesielt kjent for rike forekomster av almandin-/spessartingranat.

Områdene nord for Gåseflådammen er kraftig berørt av oppdemmingen som har påvirket landskapet betydelig. Vannstanden er hevet 6-8 meter. Kart fra 1949 viser området før Gåseflådammen ble bygd.

Figur 1: utsnitt av et kart fra 1949/-52. Kartet, 1511 IV, er i M711 - serien og heter Iveland.

Som i mange andre områder i Iveland kommune er det i planområdet mye synlig berg og lite jordsmonn. På samme side er det også områder med løsmasseavsetninger med potensial for spor etter bosetning og utmarksbruk.

STRATEGI OG METODE

Planområdet ble overflateregistrert. Overflateregistrering er en metode brukt i utmark for å påvise automatisk fredede kulturminner som er synlige på markoverflaten. Registreringen foregår ved at arkeologen søker gjennom reguleringsområdet, for å finne strukturer som er synlige. For eksempel gravhauger, hustuffer, fangstgroper og lignende. Det ble ikke ansett som nødvendig å foreta prøvestikk med spade etter ikke-synlige automatisk fredede kulturminner fordi ingen deler av planområdet ble vurdert til å ha potensial for funn av steinalderlokaliteter.

Ved registreringen ble det brukt GPS og håndholdt datamaskin med reguleringsplan inntegnet på kartgrunnlaget. Dette utstyret er viktig ved innmåling av kulturminner, men er også nyttig for navigering i utmark og skogsområder.

I forkant av registreringen ble områdene rundt Dalanekilen vurdert til å ha potensial for funn av steinalder. Dette var ikke tilfelle og bidro til at registreringen tok kortere tid enn antatt. Deler av område F som omfatter innmark med dyr på beite ble ikke registrert på grunn av beitedyr.

BESKRIVELSE

TERRENGET

Område A: Område A ligger nord for Iveland kraftverk. Store deler av området er preget av skogsdrift med hogstflater og tettvokste plantefelt. Området er kupert med en del berg i dagen. Et gammelt veifar går nordover fra kraftverket og opp gjennom et lite skar. Veifaret var stedvis tydelig markert i terrenget men det ble ikke funnet spor etter oppbygning. Enkelte steder har noen stein blitt ryddet, spesielt tydelig er dette i henget på nordsiden av skaret. Stien er merket på kart. På kollene lengst sørvest i området er skogen eldre. Det ble ikke funnet automatisk fredete kulturminner i området.

Foto 1: Oversikt område A.

Område B: Område B omfatter en stripe langs Otra, nordvestover fra Iveland kraftverk. Det går en eksisterende vei langs elva som i stor grad ligger på oppfylte masser. Terrenget stiger bratt mot nord. Traseen har nylig blitt hogd. I elva finnes spor eller eldre forstøtningsmurer. Disse bør taes hensyn til ved anleggsvirksomhet. Det ble ikke funnet automatisk fredete kulturminner i området.

Foto 2: Flere generasjoner elveforstøtninger på vestbredden av Otra, område B.

Område C:

Område C ligger øst for Iveland kraftverk og sørvest for Skaiå skole. Området er kupert og domineres av myr langs fylkesvei 295. I sørøst er området grunnlent med mye berg i dagen. Ved bekken er vegetasjonen meget tett. Det ble ikke funnet automatisk fredete kulturminner i området.

Foto 3: myrområde sør for fylkesvei 295. bilde tatt mot nord.

Område D: Område D ligger sør for Dalanekilen og vest for dammen ved Gåseflå. Terrenget stiger bratt opp fra vannet og danner et platå. Kupert område med en del synlig berg og små koller med myrer innimellom. I vest mot Gåseflå er terrenget bratt og tett bevokst med blandingsskog. Det ble ikke funnet automatisk fredete kulturminner i området.

Foto 4: Typisk vegetasjon i område D.

Område E: Område E ligger sør for vestlige enden av Dalanekilen. Området er kupert med mye berg i dagen. Vegetasjon er dominert av tett blandingsskog. Deler av området er svært fuktig. I dette området ligger Steli gruve som er et teknisk kulturminne og en turistattraksjon. Anleggsvirksomhet i området bør ta hensyn til gruva.

Foto 5: Østre del av Dalanekilen. Bilde tatt mot øst.

Område F: Område F ligger på nordsiden av Dalanekilen og omfatter deler av innmarka til Dalanegårdene. I vestlige del av området går det en traktorvei. Det er mye berg i dagen. Vegetasjon

består av lyng, gress og spredt furu. Området rett sør for Dalanegårdene var beitemark. Dette området ble ikke registrert på grunn av beitedyr. Det ble forsøkt å ta kontakt med eierne, men det var ingen hjemme. I dette området ligger det blant annet rydningsrøyser og andre spor etter jordbruk. Dersom deler av dette området blir berørt må det foretas supplerende registreringer. Det ble ikke funnet automatisk fredete kulturminner i området.

Foto 6: Dalanegårdene med innmark sett fra sør og skogsbilvei i område F, bilde tatt mot vest.

Område G: område G omfatter Frøysådalsteane og består av et dalføre med bratte sider og bekk i bunnen. Deler av området er nylig hogd. Området er grunnlent med mye berg i dagen. I sørøstlige del av området, ved utgangen av dalen, nesten nede ved Dalanekilen finnes det spor etter mindre fløtningsinnretninger. Disse strukturene ligger på østsiden av bekken som ligger øst for eksisterende vei. Det er rester av oppmuring på bredden ved bekken, nedenfor denne er sidene av bekken oppmurt. Disse strukturene er lite synlige på grunn av gjengroing. Dette er kulturminner som det bør taes hensyn til i forbindelse med anleggsvirksomhet i området. Det ble ikke funnet automatisk fredete kulturminner i området.

Foto 7: nordøstlige del av område G, foto mot nordøst.

Foto 8: Oppmurt fundament og ruin ved bekk, sørvest i område G. Foto mot sørøst.

KONKLUSJON

Det ble ikke funnet automatisk fredete kulturminner i planområdet.

Nyere tids kulturminner som det bør tas hensyn til ble funnet i område B, E og G. Dette er kulturminner knyttet til skogsdrift og fløting som Elveforstøtninger i Otra og i bekken fra Frøysådalsteane. I tillegg finnes Steli gruve i planområdet, som er et kulturminne og turistattraksjon.

Hele det skisserte planområdet, vist i rapporten ble registrert med unntak av deler av innmarka til gården Dalane.

ARENDAL 30.08.06

A handwritten signature in blue ink, reading "Ingrid Paulsen", is written over a horizontal dotted line.

Feltleder

Vedlegg:

Oversikt Iveland kraftverk 1: 100 000

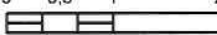
Oversikt område A-C

Oversikt område D-G

Iveland kraftverk, Iveland kommune.
Oversikt over reguleringsplanområde

 Iveland Kraftverk regplan

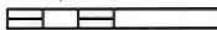
0 0,5 1 2
 Kilometers

Iveland kraftverk, Iveland kommune.
Oversikt over reguleringsplanområde

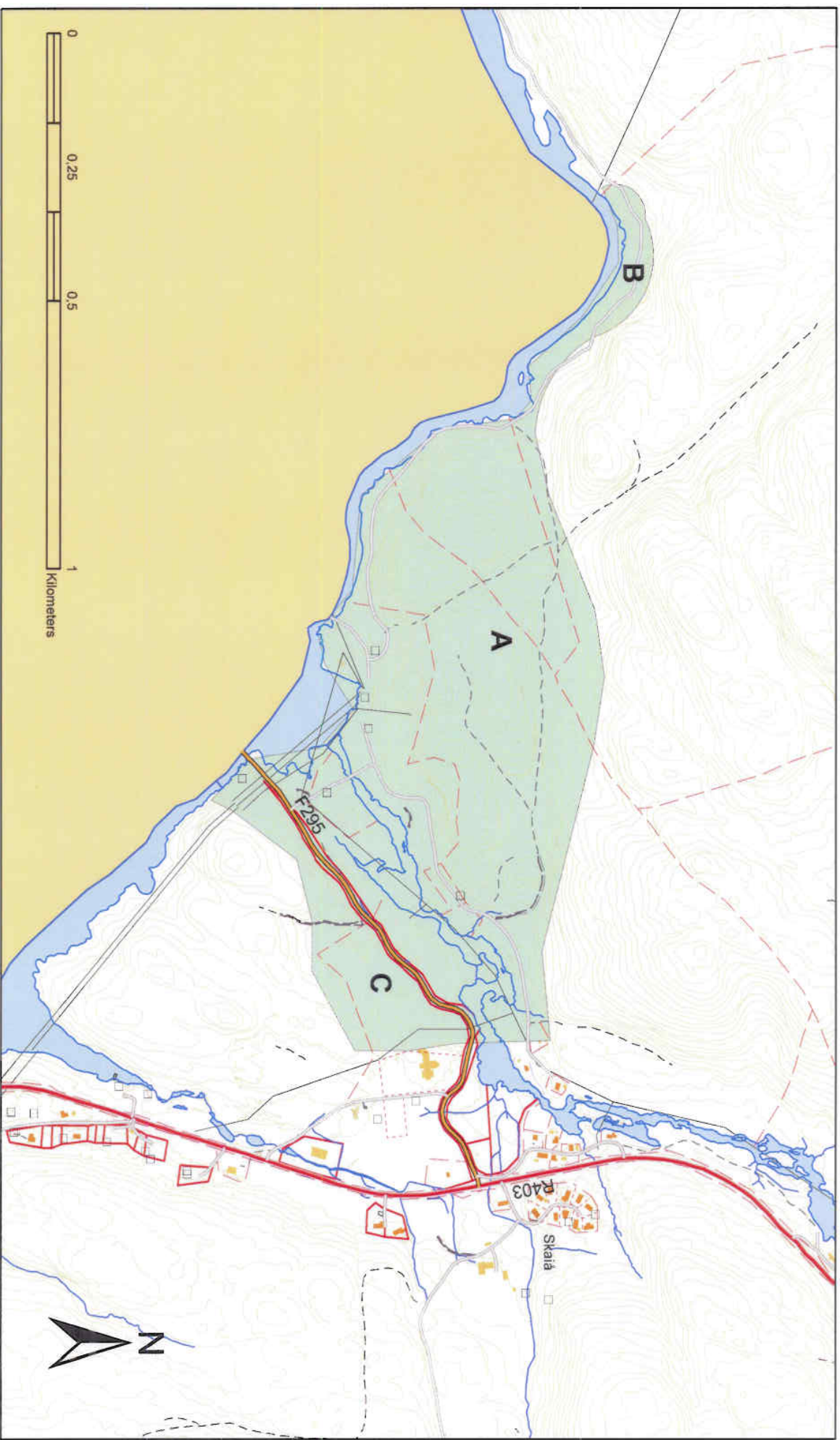

 Iveland Kraftverk regplan

0 0.5 1 2
 Kilometers

Iveland kraftverk. Iveland kommune.
Oversikt over reguleringsplanområde

Iveland kraftverk, Iveland kommune.
Oversikt over reguleringsplanområde

